Patiënteninformatie

# U krijgt een neoblaas of urinestoma

az turnhout

# Inhoud


Inleiding ..... 4
Normale werking van de urinewegen ..... 5
De blaas ..... 5
Waarom een neoblaas of urinestoma ..... 5
Neoblaas of urinestoma? ..... 5
Wat is een neoblaas ..... 6
Voordelen ..... 6
Nadelen ..... 7
Wat is een urinestoma ..... 7
Voordelen ..... 8
Nadelen ..... 8
Voorbereiding op de operatie ..... 8
Preoperatieve screening ..... 8
Stomaverpleegkundige ..... 8
Dieet ..... 9
Na de ingreep ..... 9
Neoblaas ..... 9
Zelf plassen ..... 9
Training sluitspier ..... 10
Blaas ledigen met een slangetje (katheteriseren) ..... 10
Stoma ..... **Error! Bookmark not defined.**
Na ontslag ..... 10
Tot slot ..... 11
Wie contacteren bij vragen of problemen? ..... 11

# Inleiding

U wordt opgenomen in het ziekenhuis voor het aanleggen van een urostoma of een neoblaas. Leven met een neoblaas of urinestoma betekent voor iedereen wat anders. Voor de één is het een nieuwe kans na een levensbedreigende ziekte. Voor de ander betekent het: eindelijk verlost van jarenlange klachten. In het dagelijks leven hoeft de neoblaas of urinestoma geen grote rol te spelen. Maar het is ook mogelijk dat uw leven totaal verandert.

Het is belangrijk dat u zich goed informeert over wat u te wachten staat en ook dat uw omgeving weet wat u doormaakt. Deze brochure is een leidraad, niet alles zal erin vermeld staan, maar wij willen wel de eerste stap zetten naar meer gerichte vraagstelling van u naar de uroloog, stomaverpleegkundigen en verpleegkundigen.

Deze brochure is opgesteld door de stomaverpleegkundigen in samenwerking met de urologen van AZ Turnhout.

# Normale werking van de urinewegen

## De blaas

De blaas ligt onderin de buik en is een orgaan waarin de urine wordt verzameld. De urine wordt in de nieren geproduceerd en loopt daarna via de twee urineleiders (ureters) naar de blaas. Vervolgens wordt de urine via de plasbuis (urethra) uitgeplast. De nieren, urineleiders, blaas en plasbuis vormen samen de urinewegen.

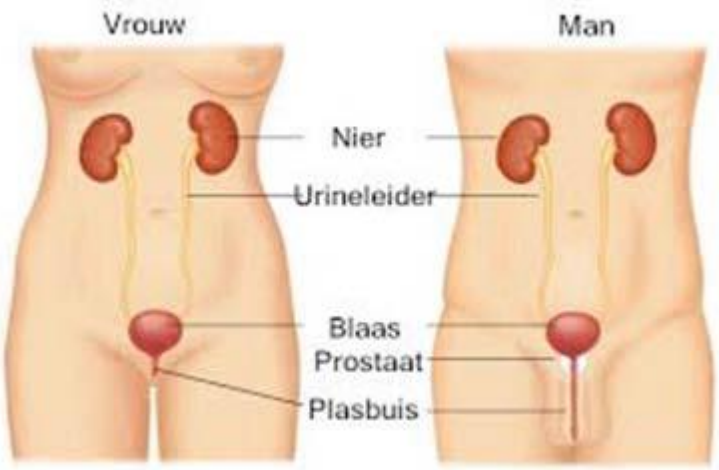


## Waarom een neoblaas of urinestoma

Een neoblaas of urinestoma kan om verschillende redenen worden aangelegd:

- Spierinvasieve blaaskanker
- Ontsteking van de blaaswand
- Slechte blaasfunctie
- Aangeboren structurele afwijkingen

## Neoblaas of urinestoma?

Er bestaan verschillende operatietechnieken om een nieuwe blaas te construeren. De uroloog zal rekening houdend met uw situatie, beslissen welke ingreep voor u de beste is. De uroloog zal dit uiteraard met u bespreken.

Aan de hand van volgende criteria zal de uroloog een keuze maken:

- Leeftijd
- Algemene toestand
- Nierfunctie

- T-stadium waarin u zich bevindt volgens TNM classificatie (het stadium van de blaaskanker)

## Wat is een neoblaas

- Met 50 tot 60 cm dunne darm wordt er een kunstblaas gemaakt, (zie foto). Het reservoir dat daardoor ontstaat wordt de neoblaas genoemd (inhoud 300 à 400 ml).
- Het reservoir neemt de functie van de blaas over, namelijk het verzamelen van urine die de nieren uitscheiden.
- Het ledigen van de neoblaas gebeurt door het ontspannen van de kringspier en met behulp van de drukopbouw van de buik. De kinesist leert u dit aan.
- Meestal kan de neoblaas door spontaan plassen (met wat persen) worden leeggemaakt. Soms is zelfkatherisatie nodig (zelf de blaas leegmaken met een katheter of slangetje).
- Bij mannen wordt de prostaat mee weggenomen. Als bij vrouwen de blaas helemaal weggehaald moet worden, verwijdert de chirurg soms ook de baarmoeder, eierstokken en de voorwand van de vagina die vlak bij de blaas liggen.

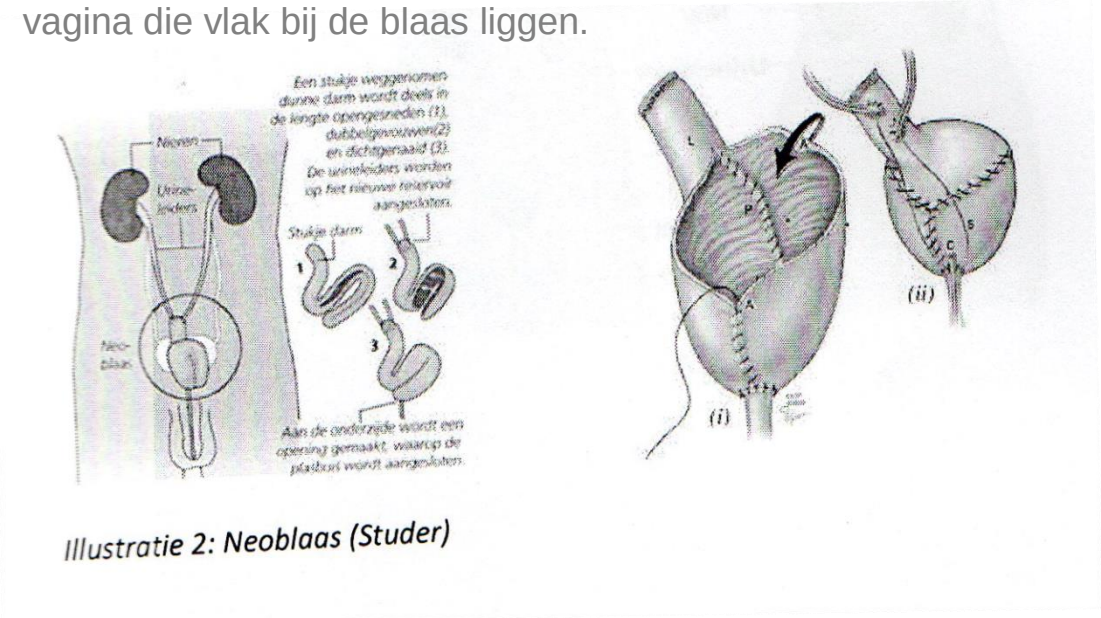


*Illustratie 2: Neoblaas (Studer)*

### Voordelen

- U kan via de normale weg urineren
- U hebt het urineren, (als de neoblaas en de spieren goed functioneren), zelf onder controle.
- Uw uiterlijk wordt niet veranderd, uw lichaam gaat er dus niet anders uitzien.
- Behouden van een normaal actief leven, behouden van vrijheid

### Nadelen

- U hebt controle over het urineren, maar het is vaak nodig (ter voorkoming van urinelekkage) om ‘s nachts een keer de wekker te zetten. De kans bestaat namelijk dat u urine verliest, bij nog onvoldoende krachtsbeheersing van uw bekkenbodemspieren. Dit kan blijvend zijn.
- De kans bestaat dat u, bij onvoldoende vermogen om uw neoblaas volledig te ledigen, soms de achtergebleven urine via een katheter moet laten aflopen (zelf katheteriseren).
- Langere narcose, de ingreep duurt 8 à 10 uur. Er moet voldoende darm aanwezig zijn en plasbuis moet behouden blijven.
- Seksuele disfunctie: bij mannen bestaat de kans dat alsnog erectiestoornissen optreden (ondanks het behouden van de prostaat).
- Herstelperiode van 3 tot 6 maanden

## Wat is een urinestoma

- De urostoma is de monding van een stuk darm op de buik (zie foto).
- Het uiteinde van de darm wordt via een opening in de buikwand naar buiten geleid en vastgemaakt op de buik. Hiervoor gebruikt de uroloog ongeveer 20 cm van de dunne darm.
- De patiënt zal altijd een stomazakje hebben waarin de urine opgevangen kan worden.

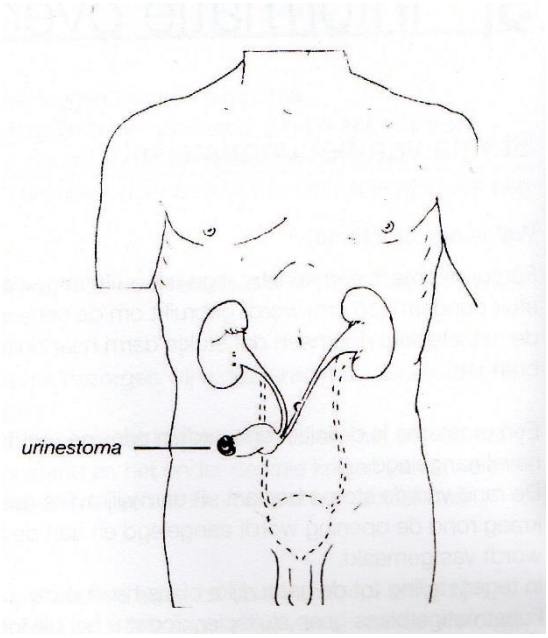

**Voordelen**

- Er is geen reservoir voor de urine. Er blijft dus geen urine achter in het lichaam.
- Minder lange narcose, de ingreep duurt 5 à 7 uur.
- Ingreep is eenvoudiger.
- Minder langer herstelperiode.

**Nadelen**

- Uw lichaam verandert, je krijgt een stoma.
- U kan niet meer via de normale weg urineren.
- U heeft geen controle over urine: een stoma heeft geen sluitspier.
- Angst voor lekkage en geurhinder
- Soms lichte bewegingsbeperking.
- Kans op seksuele disfunctie: de oorzaken kunnen zowel lichamelijk als mentaal zijn.

# Voorbereiding op de operatie

## Preoperatieve screening

Zoals hierboven vermeld, overloopt de uroloog de verschillende criteria met u. We zorgen ervoor dat u goed voorbereid bent om de operatie te ondergaan.

## Stomaverpleegkundige

Zoals de uroloog met u besproken heeft, kan tijdens de operatie blijken dat het om technische redenen niet mogelijk is om een nieuwe blaas aan te leggen. Dan is alsnog een stoma nodig. Daarom verwijst de uroloog u voor de operatie altijd door naar de stomaverpleegkundige.

De stomaverpleegkundige informeert u over het krijgen van een stoma en de gevolgen van een stoma op uw dagelijks leven. Tijdens dit gesprek zal ze ook een plaatsbepaling doen (zowel voor neoblaas als voor een stoma).

## Dieet

Vijf dagen voor de geplande operatie volgt u een restenarm dieet. Hierdoor zal de hoeveelheid stoelgang in de dikke darm aanzienlijk afnemen, zodat de darmvoorbereiding vlotter zal verlopen.

# Na de ingreep

U verblijft 2 à 3 dagen op intensieve zorgen voor beide ingrepen.
Op uw buik is een stomazakje gekleefd. Dit is tijdelijk voor de neoblaas, definitief voor de stoma ingreep.

## Neoblaas

- 2 uretherkatheters komen uit de buikwand, zij zorgen voor de afvloeiing van urine vanuit de nieren. De urine wordt opgevangen in een stomazakje. Deze kathetertjes blijven ongeveer 14 dagen ter plaatse. Na verwijdering van deze kathetertjes groeit de opening vanzelf dicht.
- U heeft ook een blaassonde gekregen, welke 3 keer per dag gespoeld zal moeten worden. Op deze manier wordt de nieuwe blaas ontdaan van de vlokken welke afkomstig zijn van het slijmvlies van de dunne darm. Deze blaassonde blijft ongeveer 18 à 20 dagen zitten.
- Opnameduur: U verblijft ongeveer 18 à 20 dagen in het ziekenhuis. Maar in overleg met uroloog kan patiënt ook vroeger naar huis mits dagelijks een controle/verzorging/spoeling op de dienst urologie.

### Zelf plassen

Na het verwijderen van de blaassonde moet u zelf weer gaan plassen. Dat zal anders gaan dan toen u uw eigen blaas nog had. Het gevoel van aandrang is meer een drukkend gevoel in de onderbuik dat soms pijnlijk is. Dit is het teken dat de blaas leeggemaakt moet worden. Daarom moet u gaan ‘klokplassen’. Dit betekent in het begin om de 2 uur plassen, later om de 3 à 4 uur, zowel overdag als ‘s nachts. Op termijn kan dit gaan naar 1 à 2 x per nacht.

### Training sluitspier

Na de operatie zult u merken dat de sluitspier niet altijd goed werkt. Hierdoor loopt er urine naar buiten zonder dat u dit wilt. U hebt dan last van incontinentie. Dit wordt minder als de bekkenbodem en sluitspieren goed worden getraind. Een kinesist zal u hierbij begeleiden.

### Blaas ledigen met een slangetje (katheteriseren)

Zeker in het begin moet u katheteriseren om het slijm weg te spoelen. Het komt echter voor dat de blaas niet helemaal leeg geplast kan worden. Dan is het nodig om zelf de blaas met behulp van een slangetje te ledigen. Dit wordt ook wel zelfkatheterisatie genoemd. Een continentieverpleegkundige zal u hierbij begeleiden.

## Voor de Urinestoma

- 2 uretherkatheters voor de afvloei van urine vanuit de nieren. Deze uretherkatheters komen uit de stoma. De urine wordt ook hier opgevangen in een stomazakje. Deze katheters blijven ongeveer 10 dagen ter plaatse.
- Opnameduur: U verblijft 10 tot 14 dagen in het ziekenhuis.

# Na ontslag

Na het ontslag uit het ziekenhuis moet u rekening houden met een aanpassingsperiode aan het gewone leven. Denk eraan dat u het nog verscheidene maanden rustig aan moet doen. Het herstel van zo’n ingreep heeft tijd nodig, maar wordt zeker bevorderd door uw positieve ingesteldheid en die van uw omgeving.

De uroloog zal u op regelmatige tijdstippen laten langskomen voor controles.

# Tot slot

Hebt u na het lezen van deze brochure nog vragen of opmerkingen, dan kunt u terecht bij uw behandelend arts, stomaverpleegkundige of de verpleegkundigen van de dienst urologie op:

- 014/40 62 85 (campus Sint-Elisabeth)
- 014/44 44 25 (campus Sint-Jozef)
- 014/40 65 07 (stomaverpleegkundigen, enkel op ma en vrij namiddag)

Wij hopen van harte dat deze brochure u wegwijs heeft gemaakt in het verloop en de nabehandeling van het plaatsen van een neoblaas of urinestoma. Uiteraard wensen wij u een aangenaam verblijf in AZ Turnhout, een goede thuiskomst en een spoedig herstel.

# Wie contacteren bij vragen of problemen?

**Secretariaat urologie**

campus Sint-Elisabeth
Rubensstraat 166, 2300 Turnhout
Route B58
014/40 62 85

campus Sint-Jozef
Steenweg op Merksplas 44, 2300 Turnhout
Route D25
014/44 44 25

**Stomaverpleegkundigen**

Campus Sint – Elisabeth
Rubensstraat 166,2300 Turnhout
014/40 65 07 (enkel bereikbaar op ma en vrij namiddag)

urologie

**AZ Turnhout vzw**
www.azturnhout.be
info@azturnhout.be

Blijf op de hoogte via www.facebook.com/azturnhout

**Campus Sint-Jozef**
Steenweg op Merksplas 44
2300 Turnhout
014 40 60 11

**Campus Sint-Elisabeth**
Rubensstraat 166
2300 Turnhout
014 40 60 11

V.U.: Jo Leysen • gedelegeerd bestuurder AZ Turnhout vzw • Steenweg op Merksplas 44 • 2300 Turnhout